

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 32

Sobota, 18. aprila 1936

Leto XI

Poljski socialisti na pohodu

Varšava, o vel. noči.

Desettisoči so spremili na pokopališče v Krakovu osem delavcev, ki so bili ubiti pri stavkovnih nemirih. Socialistične strokovne organizacije so tedaj prevzele vse vzdrževanje reda v razburjenem starem poljskem kraljevskem mestu. Za časa pogreba se je ustavilo delo v vseh industrijskih krajih Poljske. Moč socialističnih organizacij je napravila tak vtis na vso javnost, da je še desničarski klerikalni časopis zapisal: »Kdor je mislil, da je socializem na Poljskem mrtev in da so nacistične strokovne organizacije prevzele vodstvo nad delavstvom, ta mora zdaj sprevideti, da se je motil. Socialistična stranka ima očitno več pristašev kakor jih je imela pred ustanovitvijo organizacij, ki naj bi jo razkalele.«

Silni gospodarski boji delavcev v velikih industrijah so našli razumevanje med najširšimi krogi. Javnost je obsodila nastopanje javnih organov, ki so povzročili celo prelivanje krvi. Socialisti so v teh bojih zmagali proti vladi. Drugič se je pa pokazalo, da se z bedo niso mogli okoristiti fašisti, katere podpirajo denarno posebno z nemške strani. Upanje desničarskih nacionalistov, da bodo s protizidovsko in protivladno agitacijo speljali vodo na svoj mlin, se ni uresničilo. Od treh glavnih poljskih političnih grupacij: nacionalistične desnice, vojaškega vladnega tabora in demokratične levice napreduje zdaj levica.

Poljski socialisti so spet pridobili pristaše, ki so bili prej pod vplivom komunistov. Zlobno napadanje socialističnega gibanja, neodkrito »enotno-frontarstvo« in bratenje z meščanskimi nacionalističnimi skupinami je vzelo na Poljskem komunistom zadnji ugled, ki so ga še imeli. Pritok k socialistom pa se opaža ne samo z leve, temveč tudi z desnice, odkoder prihajajo k socialistom predvsem bivši pristaši Pilsudskega.

Še važnejše je razpoloženje kmetov. Njihovo edino veliko stranko, takozvano kmečko ljudsko stranko, so v zadnjih letih snubili z vseh strani: vlada z gospodarskimi obljubami, desnica pa z antisemitsko gonjo, ki je kaj lahka na Poljskem, ki ima izmed vseh evropskih držav največ Judov. Toda kmečka stranka je odklonila te snubce in na svojem kongresu sklenila sodelovanje z delavstvom in se izrekla za socializacijo industrijskih obratov. Seveda še ne smemo radi tega pričakovati, da bo že jutri prišla na oblast delavsko-kmečka koalicija. Kajti avtoritativna vlada se opira na močno policijo in vojsko. Vendar čakajo vlado hude težave, ker Poljska nujno potrebuje zunanje posojila, ki bi ga zdaj mogla dati le Francija. Predpogoj za to posojilo pa je seveda, da bi Varšava prenehala flirtati z Berlinom. S tem v zvezi je zelo važno utrjevanje socialistov, ki so pripravljeni na spreminjene razmere.

Težka rudniška nesreča na Japonskem

V premogovniku »Fuknoka« pri Tarakumi se je vozilo z dvigalom v 2000 čevljev globok rov 82 rudarjev. Utrgala se je pa vrv in rudarji so izgubili v breznu. Doslej so izrekli 49 mrtvih in 20 težko ranjenih rudarjev.

Naš pozdrav strokovnemu kongresu!

K pokrajinski konferenci svobodnih delavskih strokovnih organizacij dne 19. aprila 1936 v Ljubljani

Jutri se sestane delegati svobodnih strokovnih organizacij v področju Strokovne komisije oziroma Pokrajinskega odbora URSSJ v Ljubljani. V dneh krize se vrši ta konferenca in v dneh krize duhovnosti in realnosti. Zato je konferenca pomembna. Konferenca zastopnikov svobodnih delavskih strokovnih organizacij naj pokaže, da prepričanja in morale delavskega gibanja ni okužila današnja splošna kriza, ki grozi človeštvu s težkimi posledicami.

Svobodne strokovne organizacije se kljub krizi lepo razvijajo. Napredovale so v poslovni dobi strokovne komisije, agilne so bile in marsikateri uspeh so dosegle ter v sklopu svobodnih strokovnih organizacij Jugoslavije preprečile grozečo nevarnost glede pridobljenih socialnopolitičnih pravic. Mnogo je to v sedanjih anahronističnih razmerah. Mnogo.

Vse to je delavstvo doseglo s strumnostjo organizacij, z zvestobo in disciplino članstva. Torej ob najidealnejši solidarnosti delavskega gibanja, ki je temelj zdravega delavskega gibanja.

Kakor srečajo človeka v življenju neprimliko, nerge in čenče, tako se tudi delavsko gibanje neprimlikam ne

more vedno izogibati. Neprimlike so raznovrstne. Moralne in materialne. Vse te neprimlike, ki jih povzročajo razni faktorji, mora delavsko gibanje znati, premagati s samozatajevanjem. To je, popraviti mora taktiko, zavrniti obrekovanja, obsoditi provokatorje ter utrditi s tem iskrenim delovanjem solidarnost med delavstvom in organizacijami. Če imamo pred očmi cilj solidarnih in discipliniranih organizacij, ne bomo nikdar v svojih vrstah maščevalni, nikdar osebni, pač pa vedno spravljivi. Volja enotnosti, volja discipline in jasna zavest, so tako močni argumenti, da zrušijo tudi najtemnejše namene provokatorjev ali nevednežev, ki rajši cepijo dlako in kritizirajo, kakor da bi podpirali funkcionarje organizacij, mirno stavili pametne predloge glede delovanja in s tem pospeševali solidarnost in akcijo delavstva tako v idejnem kakor v političnem boju. Vsakršno rovarjenje, ker kdo ne ve pametnih predlogov, bodisi taktično ali osebno, slabi organizacijo in ustvarja v njej nerazpoloženje do dela, do solidarnosti in oddaljuje delavstvo od pravega namena. Zato je sodružno sodelovanje organizacijskih funkcionarjev in članstva tako važno.

Rekli boste, da to ni pozdrav, da so samo litanije ali morda celo čenče. Ne prenaaglite se. Najlepši pozdrav Vaši konferenci more biti le želja, da storite vse, kar krepi enotnost delavskih strokovnih organizacij. Iz solidarnosti delavstva nastaja močna delavska organizacija; iz preprirov pa ne more nastati organizacija, ampak le sodruga, v kateri je toliko delcev kolikor glav in toliko prepirljivcev kolikor vpisanih članov. Tak stvor ni organizacija, ampak le čreda, ki jo lahko razžene na vse vetrove najmanjši strah in celo najbolj glupa fraza.

Dosedanji uspehi so pokazali zdravo jedro delavskih strokovnih organizacij v dravski banovini. To jedro ostane; okoli njega pa se naj zbirajo nove množice našega delavstva po načelih in s sodružnim delovanjem v organizaciji, kakor smo zgoraj opisali.

To Vam bodi naš pozdrav! Spremlja ga najiskrenejša želja, da ta načela na konferenci utrdite. Nesebična volja in delovanje za ta namen bo Vaša in naša moč.

Pozdravljeni v znamenju delavske zavesti in solidarnosti! Živela delavska solidarnost!

Rudarjem eksistenco!

Samo 11 dni dela v maju napoveduje TPD

Beda v revirjih se stopnjuje. TPD napoveduje novo omejitve dela v mesecu maju. Po tej napovedi se bo delalo samo še 11 dni.

Širijo se pa še druge verzije, o ustavitvi rudnika v Kisovcu itd.

Rudarjem groze bolj črni dnevi, glad in pomanjkanje se bosta še povečala, ako se bo zgodilo to, kar se napoveduje in obeta.

Kje so danes tisti, ki so z obljubami varali rudarje? Lačnih ljudi ni

mogoče pitati z obljubami. Obupan ni mogoče dogovedati, da je vse to njihovo trpljenje potrebno iz nekaj višjih razlogov. Država ne more in ne sme pustiti gladovati tisočev, če leži na dlani, da tega ni treba!

Vrše se razgovori, rudarski zapniki delajo kar morejo, da odvrnejo nezasluženo katastrofo od bednih delavcev.

Rudarji zahtevajo: **Dajte naročila! Dajte nam eksistenco!**

Vznemirjena Španija

Po stoletjih terorja se osvobaja duša naroda. — Pred kongresom socialistične stranke.

Odstop predsednika Alcala Zamore je le epizoda v razvoju od padca monarhije.

Levi republikanci, socialisti in komunisti, imajo po volitvah sicer večino 70 do 80 mandatov proti desnici. Ta vladna večina pa ni popolnoma enotna. Ministrski predsednik Manuel Azana je pošten in resen politik, kar mu druge meščanske stranke zamerijo, toda je samo »republikanec«. Na drugi strani je desnica, predvsem katoliška akcija, v kateri Gil Robles zaradi stremljenja po diktaturi in zaradi svoje pasivnosti izgublja zaupanje.

Tudi levica ni prav trdna. Če danes govorimo o levici v Španiji, mislimo na socialiste, ki tvorijo nje jedro. Vendar so tudi v njeni sredi struje, in sicer tri skupine. Desno krilo pod Julijem Besteiom, srednje krilo pod Inalecijem Prietom (osebnim prijateljem Azane) in Gonzalezom Penom ter končno levo krilo z Largo Caballero in Julijem Alvarezom de Vayo, popularnim madridskim poslancem in prvim poslanikom v Moskvi.

Vse je torej odvisno, kakšen bo socialistični kongres. Ni gotovo ali zmaga Caballero ali Prieto. Konkurenčni sta si levo in centrumaško krilo. Če zmaga Caballero, dobi delavsko gibanje radikalno smer. Mogoče je celo, da pride do cepitve stranke.

Verjetno je, da se izvrši izprememba v vladi. Tedaj bi Azanja zopet sam prevzel vojno ministrstvo. Če pride torej do preloma med Caballero in Azano, kar se bo zgodilo, če ta zmaga na socialističnem kongresu, tedaj moramo pričakovati, da krenejo levi republikanci in vlada nekoliko desno.

Položaj je torej nejasen. Razredna nasprotstva so v Španiji jako ostrena. Na eni strani so delavci in kmeti, na drugi strani veleposest in velepodjetništva, ki hočejo obraniti svoje predprave.

Filistrski svet je politični živalski svet. Barbarska stoletja so ustvarila in izoblikovala filistrstvo in zdaj čiji pred nami kot izgrajen sistem, čigar načelo je svet brez človečanskega duha.
K. Marx.

1. Maj

Veliko je uradnih praznikov, rdeče so zaznamovani na koledarjih, drug drugemu so enaki, eden bolj brezpomemben kakor drugi.

1. Maj na teh koledarjih ni rdeče zaznamovan, zato je pa tem svetleje zapisan v srcih milijonov delavcev, ki ta dan svojevoljno odlože kladivo iz rok.

Marsikje delavstvo ne sme praznovati svojega praznika z javnimi manifestacijami.

Povsod ga pa praznuje v svojih srcih s trdno vero in prepričanjem, da bo nekoč priborjen tisti 1. Maj, ki bo praznik, poveljanie osvobodnega Dela. Ta trdna zavest bo užigala naša srca tudi na letošnji 1. Maj.

Vojna je draga...

Zlata založa italijanske banke oslABLJENA

Italijanska vlada bilanc o italijanski banki z ozirom na vojno v Afriki in politični položaj ne objavlja. Guverner banke pa je nedavno dal nekaj pojasnil o stanju zlata pri banki. Dne 20. oktobra 1934 je znašala zlata in devizna podlaga 5883 milijonov lir. Dne 20. oktobra 1935, po zadnjem izkazu, je znašala zlata podlaga še 4316 milijonov lir. Po poročilu guvernerja je pa znašala zlata podlaga zavoda dne 31. decembra minulega leta samo še 3394 milijonov lir. Zavod je torej izgubil nekaj več kakor v dveh mesecih zlato podlage za nadaljnih 900 milijonov lir.

14 milijard lir je Italija doslej izdala za vojno v Afriki

Pod orožjem ima 1.250.000 mož vojske. Od oktobra l. l. so prepeljali v Afriko po morju 450.000 pušk, 11.500 strojnih pušk, 8000 topov, 13.500 avtomobilov, 400.000 km telefonske žice in 1800 radijskih postaj. Razentega je pokupila 800.000 živali, ki jih uporablja za Transporte.

Iz notranje politike

Beograd, 16. aprila 1936.

Ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović se je vrnil z Bleda v Beograd. »Slovenec« je pridno pisal o velikih skrbih, kih jih ima predsednik za blagor ljudstva in nove politične stranke, edino pa ni pisal o političnih razgovorih za praznike niso veliko poročali. Skoro pa se lahko že trdi, da je združena opozicija več dogovorila, kakor pa je objavila v časopisju. Krstili bodo ta novi protokol sporazuma, vprašanje je le, kako ga bodo sprejeli in kakšne bodo njegove konsekvence.

Za nas je važno: razen Pohorčev in nekaterih manj pomembnih političnih skupin ni nikogar, ki bi javno zagovarjal in propagiral avtoritativne, diktatorične ali pa fašistične režime. Za volitve, celo za tajne volitve se je izjavil notranji minister dr. Korošec in tudi Mačkova skupina se je mogla dogovoriti le, da bodo storili vse, da se čimprej izvedejo volitve.

Pri prihodnjih volitvah zato verjetno ne bo priporočljiva abstinenčna politika. Socialistični pokret, ki ga doslej noben režim ni zatrl, bo zato moral uravnati svojo taktiko po tem, kako bo socializem omogočeno, da se volitev samostojno udeležijo. Tudi nekateri slovenski poslanci, ki se niso priglasili v JNS, niti ne v JRZ, računajo, da bo Aca Stanojevič njim na široko odprl vrata v politični Izrael. Ivan Pucelj in dr. Marušič ne begata. Našla sta svoj mir v JNS. Pričakovati moramo, da se bo nam in javnosti predstavila skoro novo grupacija, ki bo hotela vredno in častno zastopati koristi slovenskega ljudstva v novih dogovorjenih blokih. Zeniralo pa jih ne bo dokazoval, da je tudi tak skok v okviru narodnega in državnega edinstva.

Iz krogov slovenskih meščanskih politikov se sliši, da so popolnoma dezorijentirani. Pričakujejo novih kombinacij, pa se jim zdi, da so ravno slovenske meščanske politične kapacitete, ki niso v vladi, sedaj brez vsake zveze in izgledov. Morda bomo še priče, kako se bodo javljali iz Slovenije stari radikali, ki bi želeli dobiti konjunkturalne uspehe pod okriljem glavnega odbora radikalne stranke. Tudi nekateri slovenski poslanci, ki se niso priglasili v JNS, niti ne v JRZ, računajo, da bo Aca Stanojevič njim na široko odprl vrata v politični Izrael. Ivan Pucelj in dr. Marušič ne begata. Našla sta svoj mir v JNS. Pričakovati moramo, da se bo nam in javnosti predstavila skoro novo grupacija, ki bo hotela vredno in častno zastopati koristi slovenskega ljudstva v novih dogovorjenih blokih. Zeniralo pa jih ne bo dokazoval, da je tudi tak skok v okviru narodnega in državnega edinstva.

Iz krogov slovenskih meščanskih politikov se sliši, da so popolnoma dezorijentirani. Pričakujejo novih kombinacij, pa se jim zdi, da so ravno slovenske meščanske politične kapacitete, ki niso v vladi, sedaj brez vsake zveze in izgledov. Morda bomo še priče, kako se bodo javljali iz Slovenije stari radikali, ki bi želeli dobiti konjunkturalne uspehe pod okriljem glavnega odbora radikalne stranke. Tudi nekateri slovenski poslanci, ki se niso priglasili v JNS, niti ne v JRZ, računajo, da bo Aca Stanojevič njim na široko odprl vrata v politični Izrael. Ivan Pucelj in dr. Marušič ne begata. Našla sta svoj mir v JNS. Pričakovati moramo, da se bo nam in javnosti predstavila skoro novo grupacija, ki bo hotela vredno in častno zastopati koristi slovenskega ljudstva v novih dogovorjenih blokih. Zeniralo pa jih ne bo dokazoval, da je tudi tak skok v okviru narodnega in državnega edinstva.

Iz krogov slovenskih meščanskih politikov se sliši, da so popolnoma dezorijentirani. Pričakujejo novih kombinacij, pa se jim zdi, da so ravno slovenske meščanske politične kapacitete, ki niso v vladi, sedaj brez vsake zveze in izgledov. Morda bomo še priče, kako se bodo javljali iz Slovenije stari radikali, ki bi želeli dobiti konjunkturalne uspehe pod okriljem glavnega odbora radikalne stranke. Tudi nekateri slovenski poslanci, ki se niso priglasili v JNS, niti ne v JRZ, računajo, da bo Aca Stanojevič njim na široko odprl vrata v politični Izrael. Ivan Pucelj in dr. Marušič ne begata. Našla sta svoj mir v JNS. Pričakovati moramo, da se bo nam in javnosti predstavila skoro novo grupacija, ki bo hotela vredno in častno zastopati koristi slovenskega ljudstva v novih dogovorjenih blokih. Zeniralo pa jih ne bo dokazoval, da je tudi tak skok v okviru narodnega in državnega edinstva.

Madžarska politika in Podunavje

Izjava grofa Bethlena

Ogrska bo, čim pride do rešitve francosko-nemškega spora, ko nastane vprašanje podunavskega problema aktualno, pasivna. Zastopniki Ogrske ne sedejo k mizi, kjer se bo reševal ta problem, dokler ne bo enakopravna z drugimi državami, to je militarizirana.

Tudi delovanje sedanjega Gömbösovega režima ima vse znake enake politike.

„Hitler ogroža mir...“

Izjava vodstva nemške socialne demokracije.

Ob prekršitve lokarnske pogodbe in demilitarizacije Porenja izjavlja predsedstvo socialno-demokratske stranke Nemčije (v Pragi) v glasilu »Der neue Vorwärts« to-le:

Hitler je v svojem govoru 7. marca 1936 izjavil, da si lasti diktaturo nad Evropo. V tem prav po istih metodah po katerih je izvedel diktaturo nad zaslužnim nemškim narodom.

S trditvijo, da je »enotna socialno-demokratsko-komunistična enota zažgala državni zbor«, je opravičil popolno uničenje svobodne ustave nemške republike. S trditvijo, da je francosko-sovjetska pogodba okrnila pomen lokarnske pogodbe, opravičuje kršenje te pogodbe, ki jo sam javno krši.

Nemška socialna demokracija je bila že od nekdaj zagovornica francosko-nemškega sporazuma. Bila je vodilna sila te nemške zunanje politike, ki je vedla do lokarnske pogodbe. Ta pogodba, ki je Nemčiji nudila mnogo olajšav in ki je v svetu zbuja nado v trajni mir, je Nemčija sklenila prostovoljno in svobodno. S sedanjim Hitlerjevim činom pa prevzema Nemčija odgovornost za kršitev prostovoljno sprejete pogodbe.

Obenem ko Hitler gaji to pogod-

bo, predlaga svetu, da sklene z njim nove pogodbe. Kršitev teh pogodb hoče opravičiti, kadar se mu bo zdel primeren čas za to.

Francosko-sovjetski pakt je posledica nacistične zunanje politike.

Hitler je s svojo lahkomišljeno politiko žrtvoval tudi pogodbe o prijateljskih nemško-ruskih odnosih, ki so bili sklenjeni v Rapallu in Berlinu. To je dosegel s svojim hujskanjem in zavajalnimi načrti proti Rusiji. S tem je pognal Rusijo v naročje Francije, kakor je tudi s svojim provokatoričnim izstopom iz Društva narodov do skrajnosti oboroženo Francijo v objem sovjetov. Na tak način je s kršitvijo lokarnske pogodbe zavedel nemški narod v položaj najhujšega ogrožanja.

Takozvane volitve v državni zbor se ne morejo smatrati kot narodna sodba v Hitlerjevi politiki, ker morajo v Nemčiji pravi prijatelji miru in sporazuma molčati ob grožnjah z umorom in smrtjo. Te diktirane volitve nimajo nič skupnega z volitvami, ki so običajne v civiliziranih deželah. Te volitve imajo samo namen, da množice duhovno pripravijo za vojno, ki jo zasleduje nacionalni socializem s svojo zločesto propagando.

Društvo narodov ima slabe čuvarje

Izjava francoskih in angleških kulis

Praškemu »Sozialdemokratu« pišejo iz zanesljivega vira, da Francija in Anglija kljub ženevskemu sporazumu vztrajata vsaka na svojem stališču. Flandin je vnaprej hotel, da naj bodo obravnave s Hitlerjem brezuspešne. Eden je proti temu energično protestiral, češ, da nemški odgovor nudi podlago za pogajanja. Van Zeeland (belg. zun. min.) je skušal med obema posredovati. Nato

je Flandin zahteval, da se Društvo narodov ne vmešava v italijansko-abisinski spor, ker je Italija tako odločno zmagala, bi po taki zmagi mirovni pogoji Društvo narodov samo kompromitirali, če bi vplivalo na sklenitev miru. Angleži so zaradi Flandinove izjave vznemirjeni in Flandin je privatno izjavil, da je tako ravnanje »cinično«.

14.000 tekstilcev v boju za kolektivno pogodbo

Vpostavitev centralnega tarifnega odbora.

Neznosne mezdne in delovne prilike v tekstilni industriji silijo delavstvo v akcijo.

Pobudo za to akcijo so dale svobodne strokovne organizacije.

Prvi rezultat je bila tekstilska konferenca, ki se je vršila lansko leto ob sodelovanju vseh organizacij in Delavske zbornice v Mariboru.

Sedaj zaznamuje akcija nov korak naprej. V Ljubljani je bil vzpostavljen Centralni tarifni odbor za tekstilno delavstvo, v katerem so zastopniki vseh treh strokovnih organizacij.

Poleg centralnega tarifnega odbora pa bodo oživotvorjeni še **okrožni in krajevni odbori**.

Okrožni tarifni odbori bodo vzpostavljeni v Mariboru, Celju in Kranju.

Podrobna navodila za tekstilce,

člane svobodne strokovne organizacije bo izdala Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije preko svojih podružnic.

Centralni tarifni odbor je že izdelal osnutek kolektivne pogodbe za tekstilno industrijo in ga bo predložil vsem forumom tekstilcev v proučitev. Ko bo osnutek odobren, bo

težišče boja za kolektivno pogodbo prenešeno v obrate

in delavstvo pozvano, da s svojim aktivnim sodelovanjem pribori priznanje kolektivne pogodbe po podjetnikih.

Mi ta pokret tekstilnega delavstva iskreno pozdravljamo, nadejajoč se, da bo kronan s popolnim uspehom.

Naj živi solidarnost tekstilnega delavstva!

Ljuba Davidović o demokraciji

Na shodu takozvane združene opozicije v mestecu Umčvari je govoril tudi Ljuba Davidović, ki je po poročilu »Pravde« dejal:

»Predvsem je treba čuvati svobodo. In še nekaj. Tam na tablah, ki jih nosite, vidim napise: proč s fašizmom, proč z vojno, živijo svoboda! Kadar se omenja svoboda, se nam smehejo mnogi, ki niso prijatelji svobode.

Kruha je treba — pravijo ti.

Tudi jaz pravim, da je treba kruha. Toda najlepše se sklada to dvoje, ako se da ljudstvu kruh in svoboda. Ena potreba je tesno zvezana z drugo. Sit človek se srčno bori za svobodo. Svoboden človek se lahko bori za kruh in mir. Svoboda nam je potrebna zaradi vseh stvari.

Vse vas, bratje moji, težko mori nezaupanje. Veliko je zlo, ko se izgubi vera v ljudi, ki vladajo. Tedaj tudi gine vera v samo državo.

Težko vam je celo tisto, kar morate dati, težko vam je davke plačati. Ta težki občutek se povečava samo s tem, ko često pomislite: kam gre ta davek, v državno blagajno ali v kak žep.

»Iz blagajne v žep!« se oglašajo medklici.

»Mi zahtevamo svobodo«, je nadaljeval Davidović, »tudi zaradi tega, kar sem vam zdaj rekel. Zahtevamo svobodo, da bi mogli od blizu pogledati, kako se ta davek porablja, kako se zbira, kako in kje se troši. To je tudi največja pravica naroda: da kontrolira celokupno državno gospodarstvo. Ta kontrola je vaša velika pravica in nikdar se ji ne odpovejte.

H koncu govora je pozival Davidović, naj ne razbijajo združene opozicije, iz česar se vidi, da so v taboru te opozicije še vedno nesoglasja in neodkritosrčnost.

Davidovičeve iskrene besede pomenijo boj za meščansko demokracijo in svobodo, ki pomeni tudi za nas prvo fazo borbe za državljanske svoboščine.

Vojna v Abesiniji in Tansko jezero

Italijani so zasedli eno petino Abesinije. Zavzeli so Desie ter pripeljali do Tanskega jezera, ki napaja Modri Nil v Egiptu. Tu so pa bistveno prizadeti angleški interesi in Anglija zahteva zaradi tega poostreitev sankcij proti Italiji, čemur se pa zopet Francija odločno upira.

Na poziv k mirovnim pogajanjem je Italija odgovorila, da je to nje »privatna zadeva«, zahteva pa obenem, da angleško vojno brodovje zapusti Sredozemsko morje. Tudi se Italija noče pogajati z Anglijo glede Tanskega jezera, kakor je predlagala Anglija. V italijanskem časopisju čitamo celo grožnjo z vojno proti

B. Traven, Bombaž

Prevala Talpa

II. Knjiga

71

13

Ob polu dvanajstih sva prispela domov. Če sva hotela priti v sobo, kjer sva se nameravala preobleči v delovno obleko, sva morala mimo pekarne. Vsi so bili prav pridni pri delu. Pokukala sva skozi vrata in tedaj je naju zapazil mojster. Povlekel je iz žepa uro in rekel: »Tako je dvanajst.«

»To vem sam,« sem odvrnil, »sva pravkar videla na stolnici. In sploh — jaz ne bom več delal.«

»Odklej?« je vprašal mojster.

»Odslej,« sem mu odgovoril.

»Potem povejte staremu. Je spredaj v kavarni.«

»Sem videl in mi ni treba praviti. Saj sem prišel skozi kavarno.«

»Tudi jaz ne bom več delal,« je rekel Osuna.

»Čemu pa obadva izstopata iz službe?« je vprašal mojster.

»Saj nisva bedaka, da bi delala tu vsak dan po petnajst in osemnajst ur,« je rekel Osuna.

»Sta menda pila?« je vprašal mojster.

Osuna je kar poskočil: »Kaj pravite?«

»Saj bom smel menda vendar še reči, da bo

takoj dvanajst,« se je mojster opravičeval, »če že delamo od desetih in je toliko dela.«

»Reči smete, kar hočete,« sem menil, »toda nama ne več. Niste več najin mojster.«

»Dobro,« je rekel mojster nato, »potem pa tudi odidita. Potem pa tudi ne bosta več tu spala in tudi jutraj ne bosta dobila zajtrka.«

»Tega vas sploh nisva vprašala,« je odvrnil Osuna, »in četudi bi kaj takega hotela, bi vas ne prosjčila.«

Odšla sva v sobo, pospravila delovne cunje v vrečo za sladkor in se odpravila.

Nenadoma je rekel Osuna: »Pustila sva vendar vsak dve pezi v starih čevljih, sedaj jih pa kar vzemiva. Če hočemo imeti oni slike, naj si jih sami kupijo.«

Vzela sva vsak dve pezi in šla mimo pekarne. »Kdo pa je potrgal slike?« je vprašal Čeh.

»Midva,« je odgovoril Osuna. »Ali vam morda ni všeč? Sva prav v pravem razpoloženju! Mislim, da smeja z najinimi slikami napraviti, kar se nama zljubi.«

»Tega pa nisem vedel, da so bile slike vajine. Vkljub temu pa jih ni bilo treba raztrgati,« je rekel nekdo izmed pomočnikov.

»Takah nedostojnih slik kar ne trpim,« je odgovoril Osuna. »Če hočete še kaj podobnega gledati, si kar sami kupiti. Midva takih slik ne potrebujeva, kaj, Gale?«

»Ne, midva jih res ne potrebujeva, hvala bogu,« sem pritrdil Osuni. In sicer prepričevalno.

Potem sva šla k senjoru Douxu in zahtevala denar, ki sva ga še morala dobiti. Toda nisva ga dobila in dejal je, naj prideva jutri.

»Ta jutri že dobro poznamo,« sem mu odgovoril.

Osuna je položil vrečo na tla, se naslonil nekoliko na blagajno, za katero je stal senjor Doux, in rekel precej glasno: »Ali nama boste dali sedaj takoj najin denar ali ne? Ali pa naj grem morda po policijo, da nama boste izplačali, kar sva zaslužila?«

»Nikar ne kričite tako, da opozarjate goste!« je rekel senjor Doux tiho in segel v žep po denar.

»Saj vam bom plačal, kaj sem vam že ostal kedaj le sam centav dolžan? Bi popili še steklenico piva?«

»Dobro,« je odvrnil Osuna. »Nisva tako ponosna, da bi odrekla.«

Sedla sva k mizi in natakali je prinesel dve steklenici piva.

»Piva mu ne bova podarila temu skopulu,« sem rekel. »Gotovo je mislil, da ponudbe ne bova sprejela, sicer bi ga nama ne ponudil.«

»Prav gotovo ne,« je rekel Osuna, »zato sem tudi jaz privolil, čeprav mi sedaj prav nič ne tekne.«

(Dalje prihodnjič.)

Angliji, če bi se vtilkala v italijanske zadeve.

Italijani so oddaljeni od Addis Abebe še 240 km. Abesinci se branijo še z malim vojevanjem. Na somalijskem bojišču se je pa vršila večja bitka, v kateri so imeli, kolikor je doslej znano, znatne vojne uspehe.

Abesinski kralj ...

Doma in po svetu

JRZ se dobrika Hrvatom. Maček je res srečen človek. Sedi in molči v svojem gradu, snubi pa prihajajo z vseh strani. Ker so se nedavno pogajali z njim tudi srbski radikali, so ga zdaj začeli slaviti tudi jeruzalemti, ki v svojem beograjskem dnevniku pišejo, da vodijo dr. Mačka in njegovo politiko sami najidealnejši nameni s stališča države.

Vprašanje trboveljskega premoga nerešeno. Še vedno se zavlačuje življenjsko vprašanje naših rudarjev, kako bo z dobavami premoga državi. Kdo ima na tem zasluge, »Slovenec« ne poroča.

Nejasna slika. »Slovenec« poroča, da je povabil Stojadinović k sebi na Bled prvake JRZ v Sloveniji, ker je hotel dobiti popolnoma jasno sliko in zvedeti za mnenje stranke v Sloveniji. Slika notranjih razmer v slovenski JRZ je vedno bolj žalostna za JRZ; značilno je n. pr., da je odličen slovenski prvak JRZ šele iz »Slovenca« izvedel, da je nekje nekoga pozdravil, ki ga sploh videl ni.

Nova vlada v Grčiji. Novo vlado v Grčiji je sestavil general Metakmas. Sestava vlade je v bistvu nezpremenjena in nepolitična. Liberalci novega predsednika ne bodo ovirali, kakor niso pokojnega Demerdzisa. — Smer zunanje politike ostane dosejana.

Ne pojdejo v Berlin. Kakor poroča pariška »Europa«, je že več sportnih zvez sklenilo, da se ne bodo udeležile olimpijade v Berlinu. Med drugimi so odrekli udeležbo holandska gimnastična zveza, češka nogometna zveza in 100 znanih olimpijskih sportnikov. Na kongresu ameriške sportne zveze, ki šteje več milijonov članov, se je samo s 3 glasovi večine sklenila udeležba, potem ko se je v posebni resoluciji poudarilo, da se ameriški sportniki ne strinjajo z nemškimi razmerami in gredo tja le kot sportniki.

Ali je Nemčija pripravljena na vojno? Pariški »Excelsior« odgovarja na to vprašanje: Za obrambno vojno da, že danes. Taka vojna zahteva od branilcev manj materiala in oboroženosti kakor poguma. Nasprotno pa naši sosedje nikakor niso v stanju, da bi vodili veliko ofenzivno vojno. Njihova vojska je v štadiju reorganizacije. Armada na suhem bo šele čez poldrugo leto dosegla približno tisto moč, kakor jo je imela 1914. leta.

Hitler gegen Christus! Pod tem naslovom je izšla v Parizu knjiga, ki dokazuje, da je hitlerjevstvo protikrščansko in da bi morali katoličani nastopiti proti njemu.

V Franciji bo za parlamentarne volitve mnogo kandidatov. Do dne 4. aprila jih je bilo prijavljenih že 2780. Iz starejše dobe.

Zatvoritev Sueškega prekopa utegnejo Angleži predlagati, čim bi Italijani v Abesiniji zasedli jezero Tana, glede katerega imajo Angleži posebno pogodbo z Abesinijo.

Zdravniška preiskava vajencev. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja združenja, občine in delodajalce na določila obrtnega zakona o preiskavi vajencev. Po razpisu ministrstva in obvestilu kraljevske banske uprave dravske banovine preiskujejo vajence mesto zdravnikov Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, pristojni šolski zdravniki, kjer pa teh ni, sreski ali občinski sanitetni referent in sicer vsak za svoj delokrog. Prepis zdravniškega izpovedila pošljejo zdravniki tudi Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev. Obrtna združenja in delodajalci naj v bodoče pošiljajo osebe, katere nameravajo zaposliti kot vajence, na preiskavo šolskim, sreskim ali občinskim zdravnikom.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Črna lista

Med stavbinskim delavstvom Ljubljane in okolice se zadnje čase mnogo govori o takozvani črni listi. Prideš v pisarno gradbenega podjetja in vprašaš za delo. Najprvo te bodo vprašali, kako se pišeš. Ko poveš svoje ime, ti reko, naj malo počakaš. Ta čas pa se v pisarni podjetja pregleduje lista, na kateri je napisana dolga vrsta imen delavcev, ki so tožili razna gradbena podjetja vsled tega, ker se niso držala zakona o zaščiti delavcev. V največ primerih gre za nepravilen odpust iz službe, neizplačane bolniške podpore. So pa še druge stvari, kajti stavbinski delavci so danes izpostavljeni vsem mogočim šikanam.

In če si nesrečnež na obrtnem sodišču tožil podjetnika, če si zahteval to, kar ti je podjetnik po zakonu dolžan dati, potem zate ni več dela. »Mi Vas ne moremo vzeti, ker ste tožili podjetja. Za Vas ni dela, lahko greste.«

To je črna lista.

Štiristo stavbinskih delavcev tava po Ljubljani, išče delo in ga ne more najti. Podjetniki so med seboj dogovorjeni. Zastonj iščeš delo, ako si kdaj kako podjetje tožil.

Mi organizirani stavbinski delavci pa izjavljamo samo eno: Proti temu nezakonitemu in brutalnemu postopanju so bomo borili z vsemi za-

Stavka kovinarjev

16. t. m. je izbruhnila stavka delavstva v tovarni kovinarskih izdelkov »Eka« na Dunajski cesti. Tovarno vodi inž. Starč. Delavstvo je zahtevalo skromno zvišanje nizkih mezd za 20 do 50 par. Podjetje je to več kakor upravičeno delavsko zahtevo odklonilo. Vsa podjetja hočejo dandanes delati dobičke na podlagi skrajno nizkih

Delavski prosvetni večer »Zarje« bo v soboto, 18. aprila 1936 od 20. uri v dvorani Delavske zbornice. Prireditelj bo obenem pozdravni večer delegatom, ki pridejo na kongres Strojne komisije za Slovenijo. Govoril bo s. Mlinar. Igrala bo »Zarja«, mandolinski orkester »Zarje«, pel bo mešani pevski zbor »Zarje« delavske pesmi, diletantski odsek pa bo vprizoril spevoigro »Fantje in dekleta na vasi« ter Vukov govorilni zbor »Mi kovači ...« Naj nihče ne zamudi tega lepega večera.

Kako bo z bolnišnico? Društvo za razširjenje ljubljanske bolnice je podalo po strokovnjakih izdelano izjavo, da bi morala bolnica imeti 2000 postelj, dočim jih ima zdaj skupaj z žensko bolnico komaj 800. Sedanji prostor, kjer stoji bolnica, je neprimeren tako s prometnega kakor zdravstvenega (ob smrdeči Ljubljani in sredi tovarni stališča). Bolnišnico bi bilo treba

konitimi sredstvi, ki so nam na razpolago. Nočemo biti državljani druge vrste. Ako se mi držimo zakona, naj se ga držijo tudi podjetniki.

Kako izrabljajo današnje stisko delavcev, dokazuje n. pr. naslednje pismo, ki ga je dobil neki delavec od gradbene družbe »Obnova«, ko je zahteval plačilo nadur:

... »Opozarjamo pa Vas pri tej priliki, da držimo vse take delavce, ki nam delajo s svojimi naknadnimi zahtevki neprilike, v točni evidenci in da nikdar več pri podpisanim podjetju ne boste dobili nikake zaposlitve. Enako so o takem nesolidnem postopanju (nesolidnost se torej imenuje, če zahteva delavec borno plačo za svoje delo! Op. ur.) obveščena vsa slična podjetja, ki si bodo tudi temeljito premislila zaposlevati take ljudi, ker je danes več ko preveč takih delavcev na razpolago, ki radevolje delajo in ne nadlegujejo podjetij v zahvalo za zaposlitev, z naknadnimi zahtevami in grožnjami s tožbo.«

Človek se čudi, da so v krščanskem svetu mogoča taka pisma, ki se končujejo z golim »beležimo«, ker delavec, ki dela, mora biti pač za zaposlitev tako hvaležen delodajalcu, da še olike ali dostojnosti ne sme od njega pričakovati.

delavskih mezd. Pri »Eki« zasluži profesionalist komaj 4 Din na uro, delavke pa do 2.80 Din! Poleg tega je delo v tej tovarni zelo odgovorno in zdravju nevarno. Delavstvo bo vztrajalo v stavki do dosege svojih zahtev. Stavko vodi SMRJ. Simpatije javnosti so na delavski strani.

zgraditi na popolnoma drugem kraju, te hiše pa prepustiti drugim namenom. Dokler pa se nova bolnišnica ne prične graditi, naj se napravi v stari bolnici več prostora za bolnike s tem, da se postavijo barake med dosedanjimi bolniškimi poslopji. Če se ne bo potem vse razširjenje bolnišnice končalo s temi barakami?

Dobiček Kreditnega zavoda. Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani izkazuje za javnost 2.194.644 Din dobička. Delničarjem bodo izplačali 100 odstotno dividendo, delniški kapital pa zvišali z 12 in pol milijona na 25 milijonov Din.

»Saturnus« v Mostah navaja za javnost povečanje čistega dobička v primeri z letom 1934 od 14.269 na 112.990 Din lani. Povečalo so se investicije v strojih in zalogo. Bilančna vsota se je dvignila od 16.75 na 17 milijonov 340.000 Din.

Maribor

Delavska akademija — dne 9. maja — pri Unionu

Prvi nastop mladinskega zbora. Točni spored bo pravočasno objavljen.

lj. Predprodajne vstopnice pridejo v nekaj dneh v promet!

Kakšna je bila pogodba za železničarske hiše? Zastopniki dunajske zadrge železničarskih hiš so sedaj na enkrat pograbilili zadnje naše poročilo o izjavi dunajskega odbornika dr. Bauma, da so baje itak v pogodbi z g. Tumpejem zaščitili svoje mariborske člane. Radi tega je baje bilo vso razburjenje proti tej prodaji nepotrebno, ker brez zaščite članov zadrge v pogodbi baje zadruga hiš sploh ne bi prodala. Te govorice moramo žal z vso odločnostjo zavrniti kot neresnične. Cisto razumljivo je, da hočejo zastopniki dunajske zadrge sedaj prodajo olepšati pred našimi oblastmi, ko so prišli pod državno nadzorstvo in ko jim preti nevarnost, da hiš ne bodo mogli spraviti v denar. Ko pa so sklenili pogodbo s »Kreditno zadrugo« o prodaji hiš, ni bilo v tej pogodbi ničesar zasužuranega za zaščito stanovanj mariborskim članom zadrge. To vemo iz najzanesljivejšega vira. Ako si upajo nasprotniki kaj drugega trditi, jim je prost, da predložijo tisto pogodbo in mi jo bomo prav radi objavili. Nadalje moramo člane vnovič opozoriti, da zadeva še vedno ni končno veljavno rešena v korist zaščite naših članov. Proti odloku Banske uprave je dopustna pritožba na Ministrstvo notranjih zadev in od tam na Državni svet. Če tudi bo v tej upravni poti odredba o nadzorstvu hiš ugodno rešena, pa je še vedno vprašanje, kako bo nadalje urejena zaščita pravic mariborskih članov zadrge. V tem oziru še sploh nimamo nobene jasnosti in še manj odločitve. Člani naj bodo torej še naprej budno na straži. Kakor se nam poroča, je pravkar dunajska zadruga izjavila zastopniku Podpornega društva železničarjev, da se baje sedaj sploh ne pogaja za prodajo, dokler ni v zemljiški knjigi izbrisano nadzorstvo nad hišami zadrge. Jasno pa je, da bi zadruga zopet svobodno s hišami razpolagala, kakor hitro bi bilo v sodni zemljiški knjigi nadzorstvo izbrisano.

Penzionisti še vedno niso dobili pokojnine. Pred Veliko nočjo je objavilo Društvo vpokojencev v Ljubljani v časopisih, da je pokrenilo vse potrebno radi izplačila pokojnine še pred prazniki. Mariborski vpokojenci smo seveda mislili, da bo ta akcija imela popoln uspeh. Bili pa smo hudo razočarani, ker smo za praznike ostali praznih rok. Pa tudi danes (16. t. m.), ko to pišemo, nas je okrog 600 vpokojencev še vedno brez pokojnine. Ali se temu res ne da od pomoči, saj se je v zvezi z zadnjim znižanjem dohodkov trdilo, da bo to znižanje omogočilo redno izplačevanje pokojnin.

Več vpokojenci.

Kaj bo z znižanjem najemnin v šoferski hiši? Stanovalci v šoferski hiši v Melju smo se nadejali, da bo tudi nas obiskala komisija, ki je osrečila stanovalce mestne hiše v Smetanovi ulici z znižanjem najemnine. Kakor pa izgleda, čakamo zaman. Ugotavljamo, da so najemnine v šoferski hiši višje kot v hišah v Smetanovi ulici, da so stanovanja dražja, dasi je lepo število razlogov, ki upravičujejo zahtevo po znižanju najemnin. Naj navedemo samo to-le: V hišah v Smetanovi ulici je položen parket, v stanovanjih v šoferski hiši navaden pod; dočim ima v hišah v Smetanovi ulici vsako stanovanje svoj vodovod, je v šoferski hiši vodovod za več strank na hodniku itd. Zlasti pa prihaja v poštev lega hiše. Stanovalci v Smetanovi ulici vdihavajo dober zrak, šoferska hiša v Melju pa stoji sredi med tovarnami, iz katerih se ponavadi širi smrad kot n. pr.: plinarne, milarne, usnarne in klavnice. Z ozirom na vse to smatrajo stanovalci v šoferski hiši, da so tudi upravičeni zahtevati znižanje najemnin.

»Prijetelj Prirode«, Maribor. V nedeljo, dne 19. aprila izlet na Mariborsko kočo. Odhod ob pol 7. uri zjutraj od vogla Stritarjeve in Frankopanove ulice.

I. konferenca o finančnem gospodarstvu OUZD. se bo vršila v prostorih Ljudske univerze v kinu »Apolo« v Mariboru. Miklošičeva ulica 2, v ponedeljek, dne 20. aprila 1936 ob 17. uri z referatom: Ustroj in finančno gospodarstvo OUZD v Ljubljani.

Mariborsko gledališče. Sobota, 18. aprila ob 20. uri: Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron. Red A. — Nedelja, 19. aprila ob 15. uri: Princezka in pastirček. Globoko znižane cene. Zadrž. — Ob 20. uri: Cigan baron. Znižane cene. Zadrž.

Poštarska tombola. Zaradi nepredvidenih težkoč, ki so nastale, se tombola preloži na nedeljo, dne 26. aprila za 14. uro popoldan na igrišču »Svobode« v Magdalenskem predmestju. Odbor.

Študenti pri Mariboru

Pojasnilo. Uredništvo »Slovenca« v Mariboru izjavlja k notici objavljeni v »Slovenca« dne 25. marca 1936 pod naslovom »Študenti pri Mariboru. Krvave priprave k občinskim volitvam; Uredništvo je dobilo v zadevi ne popolne informacije in dopis. Niti g. Pavalec Franc niti g. Ivan Čeh, oba železničarja in posestnika v Studencih pri Mariboru, nista sodelovala pri incidentu in ju ne zadene nobena krivda in noben očitak. Uredništvo »Slovenca« v Mariboru.

Radvanje

Križ so podžagali. V Radvanju je nek posestnik postavil spominski križ svojemu v vojni padlemu sinu. Ker ga zadnja leta ni popravil, se je križ nagnil. To ni bilo všeč nekaterim ljudem v okolici, ki so te dni ponoči križ podžagali in potem zanesli k dotičnemu posestniku na dvorišče. Zanimivo je, da so storili volilci krščanske liste JRZ pri zadnjih občinskih volitvah. Če bi kakšni socialisti kaj takega storili, bi najbrž katoliški listi že pisali o strašnem bogoskrunskem dejanju. Tako pa je lepo vse tiho, kot da se ni nič zgodilo.

Hoče

Požigalci grozijo. Posestnik R. L. na Hočkem Pohorju je prejel komar marca pismo te-le vsebine: »Vaše blagorodje! — Preti Vam velika nevarnost, ako ne boste izpolnili moje prošnje. Sem ubogi duhovnik-kaplan in Vas prosim pri Bogu Očetu, ki Vas je ustvaril, pri Bogu Sinu, ki Vas bo zveličal in pri Svetem Duhu, ki Vas je razsvetlil, da mi daste 25.000 Din t. j. stolico kron. Ta denar morate položiti od 1. do 3. aprila v papir zaviti v Cebejev križ v Zg. Hoče... in ne pred 9. uro zjutraj. Ako pa denarja ne boste prinesli, Vam bo na Veliko noč pogorela hiša.« Itd. — Iz vsebine pisma, pa tudi po pisavi sodeč je oseba, ki ga je pisala, nabražena. S kakšnim namenom pa se izsiljevalec predstavlja kot duhovnik-kaplan, je pa seveda uganka. Dobro bi bilo, da bi oblasti uvedle strogo preiskavo in izsledile izsiljevalca, ki s takimi pismi spravlja v strah vso okolico.

Celje

Trajne kodre, garantirano delo po znanih cenah. Se priporoča frizerski in brivski salon **Frajte Franc**, Kralja Petra 24.

Trbovlje

Odsek delavskega pevskega glasbenega društva »Zarje« priredi dne 19. aprila 1936 ob 14. uri popoldne v dvorani Delavskega doma koncert. Ljubitelji petja, ne zamudite koncerta.

Kranj

Boj provokacij! Kakor povsod drugod, tako se je tudi pri nas razvil provokaterstvo v službi kapitalizma. Poslužuje se ljudi, ki za skledo leče prodajo svoje prepričanje in poštenje. Provokaterstvo ima predvsem ta namen, da povzroča kaos v delavskih vrstah in ruši enotnost delavstva v boju za pravice. Da pa imajo provokacije dovolj učinka, se provokaterji kretajo v delavskem gibanju samem, kot pristaši raznih »delavskih« pokretov. Kapitalistična družba se direktno ne more s pridom boriti proti delavskemu gibanju. Pač pa s pomočjo obrekovanja, izzivanja in denunciacij. Ne bomo govorili o nepošteni metodi gotovih »krščanskih« pobornikov, ki so danes bolj drzni kot kdajkoli prej. Ne bomo govorili o metodi »narodni«, kateri so se vezbali v dobi JNS-režima in so ostali isti kot so bili, samo da so se njihove vrste zelo zredčile. Oboji danes neverjetno harmonirajo. Star pregovor pravi: gliha vkup štrih. Zaveden delavec se s studom obrača od takih ljudi in njihovega početja. Za delavstvo pa velja to-le: Ne spuščaj se v pogovor z elementi, ki namenoma izzivajo; imej pred očmi zadnje dogodke na Primorskem in drugod, ki so posledica plehkih denunciacij! Javnost še ni točno poučena, kaj so govorili v tem času ti »delavski odrešitelji«... Akcija se jim je zdela še premalo obsežna... a na njihovo največjo žalost je ostala brez uspeha... Vsiljivih muh se naj delavstvo obrani s kratkim odgovorom: Fuj provokacije in denunciacije!

VAŽNO!

Ravno za Vas smo se založili z ogromno izbiro damskih in moških plaščev kot Trench-Coutov ter vseh vrst oblek, po neverjetno nizkih cenah! — Oglejte si zalogo in prepričajte se!

»TIVAR«, prodajalna Kranj.

Pluj

Predavanje o šoli se bo vršilo v sredo, dne 22. t. m. Bo važno in zanimivo, naj nikdo ne manjka!

Stare metode in zablode

Vselej, kadar pridobiva organizirano delavstvo na vplivu v javnosti, prično meščanske ali kapitalistične stranke agitacijo med delavstvom, da naj se priključi njihovim strankam, kjer bodo sigurno dosegli, kar žele in potrebujejo v »demokraciji« nem sporazumu. Mi smo vajeni te pesmi. Pri nas so snovali delavske organizacije klerikalci in liberalci ter drugi elementi najrazličnejših kalibrov. Vse te stranke so sestavile tudi dolge delavske programe, od katerih delavstvo ni nikdar ničesar dobilo. Delavce ali nameščence, ki so se jim pridružili, so izrabljali za svoje agitatorje in vodilne ljudi nagrajal s koriti; o delavskih zahtevah so pa molčali. To je bilo vse.

To izkušnjo imamo. Ni pa treba te izkušnje, ker je namreč nemogoče, da bi delodajalska politična stranka in politiki, ki že po svoji naravi ščitijo svoj gospodarski interes, istočasno zastopali tudi delavske interese v smislu socialne pravičnosti. Tem manj, ker vsi ti politiki zahtevajo avtoritativno oblast gospodarskih plasti.

Načelno je torej taka pobratimija nemogoča, ker vsaj v socialnem oziru ne more biti iskrena.

Poleg dr. Mačka, ki je povedal, da delavstva ne priznava kot socialnega faktorja, je pričela sedaj tudi jugoslovanska radikalna zajednica agitacijo za svoje delavske organizacije.

V ta namen sta na shodu v Beogradu govorila ministra Cvetković in dr. Krek. Prvi je podprl svojo agitacijo s kritiko in deloma grožnjo proti delavskim ustanovam, drugi pa proti marksizmom. Ne bomo razmotrivali o kritiki. Trdimo pa, da imata kritiki namen agitacije. Pripomnimo samo, kdo je bolj internacionalen kakor tabor Cvetkovića in kdo bolj internacionalen, kakor ideologija dr. Kreka?

Jesenice

Kolekovanje vlog na ministrstvo za šume in rude. Rudarsko glavarstvo v Ljubljani ponovno opozarja, da so vse vloge, ki jih posamezniki predlagajo neposredno bodisi ministrstvu za šume in rude ali pa drugim državnim oblastvom, podvržene kolekovanju. Če pa se zavarovanci Bratovske skladnice s svojimi prošnjami obračajo direktno na Bratovsko skladnico, jim za svoje predstavitve ni treba plačati takse. To velja za vse vrste vlog, pa najsi se zahteva kako povzročanje pokojnin ali doklad iz Pokojninskega pokojninskega sklada (staroupokojenci) ali se prosi za podporo itd. Tožbe članov Bratovskih skladnic na razsodišče rudarskega zavarovanja so slejkoprej takse proste.

Zvočni kino »Radio« predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldan) Harry Pielov vefilm: »Artisti.« Dodatki običajni. Sledi: »Graf Monte Christo.«

Prevalje

Zadnji spomin na nekdanjo cvetočo železno industrijo v našem kraju, visoki dimnik pri kolodvoru, so te dni razstrelili. Dimnik je bil kupljen na dražbi ob priliki razprodaje imetja lirske premožgopne družbe.

Občni zbor rudarske zajednice bo v nedeljo. Že zadnjič smo povdarili, da bodo leski rudarji lahko še več let kopali ostanke premožga, če bodo kljub težkim prilikam ostali prevdarni in složni, kot so bili vsa leta poprej.

Slovenska Bistrica

Podružnica I. delavskega kolesarskega društva je imela v sredo, dne 15. aprila svoj izredni sestanek. Ker je podružnični predsednik podal ostavko, je sestanek vodil podpredsednik s. Sovič. Iz mirnega poteka sestanka in iz stvarnih sklepov se je takoj opazilo, da so vse osebnosti izginile in da je zavel proletarski duh. Ustanovil se je pevski odsek podružnice, ki bo imel že v torek, dne 21. t. m. svojo prvo pevsko vajo. 12 članov pevcev se je takoj priglasilo, nadaljnje pa, ki imajo veselje do petja, vabimo, da prigrasijo še pred početkom vaj svoj pristop pri vodji odseka sodr. Kranjcu. — Kolesarski odsek pa priredi še poprej otvoritveni izlet v nedeljo, dne 19. t. m. skozi Slov. Konjice, Studenice, Makole in nazaj v Slov. Bistrico. Odvoz točno ob 13. uri izpred društvenega lokala gostilne Furman. — Prijave sprejema vodja kolesarjev s. Kiligan. — Naj nihče ne manjka! Odbor.

Književnost

Milica Stupan: Knaus-Oginova metoda. Založba »Žena in svet« štev. 15. Cena za naročnike »Delavske Politike« Din 5.—. Brošura je namenjena delavskim ženskam in obravnava aktualno vprašanje naravnega urejanja porodov. Brošuro toplo priporočamo!

Pri tej novi agitaciji pa ne gre za delavstvo. Gre za to, da se zasidra režimska politična stranka — ob opori delavstva. Edino ta namen more imeti poizkus.

K temu namenu pa pripomnimo: ali delavstvo ovira izvajanje »nove politike« k svobodi, ali je delavstvo proti edinstvu države? Nihče ne more tega trditi. In če se hoče z novo akcijo cepiti delavske vrste, ali ni to naperjeno proti socialnim zahtevam in enakopravnosti delavstva v državi?

Delavci in nameščenci so polnopravni državljani in imajo vso pravico, da se samostojno bore za svoje pravice in enakopravnost. Dajte delavstvu politične pravice, da se bo lahko borilo za izboljšanje svojega socialnega položaja. Proti edinstvu države delavstvo ni.

V socialnih vprašanjih pa JRZ ne more nuditi jamstva za delavsko enakopravnost v svoji stranki, ker sta to dve socialno različni plasti naroda.

Shodu v pivovarni Bajloni v Kragujevcu, kjer so sklepali o »novem delavskem gibanju«, je predsedoval znani nacionalist Stanković, proti kateremu so zborovalci sami protestirali. Za predsednika akcije je bil izvoljen minister Cvetković, ki sam povabi in imenuje svoje sodelavce pri akciji.

Očividno je, da je bil ta shod naperjen proti organizacijam in ustanovam delavstva, čeprav jim v bistvu nihče ne more očitati nereda in neljalnosti v mejah zakona. V tej akciji vidimo nevarnost nove borbe proti delavskim institucijam, ki ni direktno izražena, pač pa prikrito namigavna.

Ob tej priliki bi samo še opozarjali, da se borba proti delavstvu kakor v fašističnih deželah ni obnesla, pač pa vede v bližnjo politično katastrofo krivcev.

Če hočemo otroke vzgajati, jih moramo predvsem rediti in obvarovati pred pridobitnim delom.

K. Marx.

„Moj prijatelj Molotov“

Na diplomatski jezik se dobro razumejo ne samo evropski fašistovski »miroljubneži«, temveč morda še bolj rumeni Japonci.

Ko so časopisi objavili nove vesti o obmejnih praskah med Japonci, Mongoli in Rusi, je japonski ministerski predsednik Hirota izjavil novinarjem:

»Mi hočemo predvsem zavarovati stabilnost vzhodno-azijskih dežel, pri tem pa hočemo vzdrževati prisrčne odnose z vsemi narodi. Zelo nas veseli, da naša zavezniška Mandžukuo hitro in stalno napreduje. Stremimo po upostavitvi normalnih odnosov med Japonsko, Mandžukuo in Kitajsko, s katerimi hočemo ustvariti ozračje prisrčnega sodelovanja...«

Veselim se besed svojega prijatelja Molotova, predsednika sveta ljudskih komisarjev Sovjetske unije, ki je izjavil, da so se rusko-japonski odnosi nedavno izboljšali. Mi smo v službi miru pripravljeni prevzeti vzvišeno poslanstvo, ki ga imamo izvršiti s stabilizacijo dežel daljnega vzhoda.

Vsi obmejni spopadi na rusko-mandžurski meji so potemtakem samo prijateljske manifestacije za »prisrčne« odnose med apostolom mira Hiroto in njegovim »prijateljem« Molotovim.

Kdaj bo konec?

Prijatelja se pogovarjata v kavarni o oboroževanju raznih držav in o organizaciji miru.

»Kdaj misliš, da se bo ustavila ta tekma v oboroževanju?«

— »Zelo enostavno: Tedaj, ko bo vsaka država imela tako armado, ki bo dvakrat močnejša od armade sosedne države.«

Slepa Evropa

Po prvi nevihti, ki jo je povzročil Hitlerjev samovoljni ukrep v Porenju, se je vodna gladina pomirila.

Oni, ki so domnevali, da se bo proti kršenju versajske in lokarnske pogodbe, ki sta glavna stebra ureditve Evrope po svetovni vojni, dvignil enoten spontan odpor, so bili bridko razočarani. Mesto protesta (vsaj gospodarskih sankcij), mesto moralne obsodbe, so Hitlerjevo Nemčijo milostno povabili k pogajanju. Diplomatična igra v Londonu se je odigrala tako, da je bil volk sit in koza celota. Pokazalo se je, da je bila domneva o enotnosti demokratične Evrope — o kateri se je po svetovni vojni zdelo, da je že pokopala imperijalizem — samo-prevara, kajti Evropa 1936 se ne more zediniti, da bi nastopila proti fährerju herrenvolka, ki si drzne postaviti jo pred gotova dejstva.

Državniki vtikajo glavo v pesek, kot ptič noj pred pretečo nevarnostjo in mi-

slijo, da gre res samo za enakopravnost do slej neenakopravnega naroda — ki so mu, dokler je imel demokratične vlade, taisti državni odrekli enakopravnost — dokler jih ragljanje strojne, eksplozija granat in megle strupenih plinov ne bodo prepričale o nečem drugem.

Na mirovni konferenci v Versaillesu je bila storjena velika napaka s tem, da se je Nemčiji naložilo vojno odškodnino v obliki reparacijskih dobav. Na teh reparacijah je Nemčija ogromno zaslužila na ta način, da si je za izgradnjo povojne industrije potrební obratni kapital izposodila, s tem zaposlila svoje delavce, posojila pa ni vrnila, češ, nimamo denarja, obenem pa se na tihem oboroževala. Tako vodi sedanja Nemčija Evropo za nos. Evropa bi to morala vendar uvideti, kajti Hitler ne dela nič drugega kot to, kar je napisal v svoji knjigi »Mein Kampf«.

J. V.

Delavski pravni svetovalec

Velenje. Kupili ste od brata posestvo in si je Vaš brat izgovoril pravico do stanovanja v sušilnici. Sedaj pa hoče brat gospodariti na celim posestvu in se obnaša kot da bi bil on lastnik. Ako si Vaš brat lasti pravice, ki mu ne gredo in pri tem moti Vašo mirno posest, lahko vložite zoper njega tožbo radi motenja posesti v 30 dneh od dne ko se je posest motilo. Ako ste utrpeli vsled njegovega postopanja kako škodo, lahko vložite tudi odškodninsko tožbo. Končno lahko s tožbo zahtevate, da se ugotovi, da Vaš brat nima na Vašem posestvu nikakih pravic, razen pravice do stanovanja določenega v pogodbi.

Trbovlje. Po materini smrti Vam je oče obljubil, da boste dobili 3000 Din za to, ker ste stregli materi, in sicer naj bi denar prejeli po očetovi smrti. Sedaj pa Vaši bratje, ki bi Vam morali ta znesek izplačati, nočejo o tem nič slišati in pravijo, da Vam gornjega zneska ne dolgujejo. Ako Vam je oče ta znesek res obljubil, lahko vložite tožbo. Toda, če nimate priči, ki bodo potrdile, da bi Vam bratje morali Din 3000 izplačati, boste tožbo izgubili in je zato v tem primeru bolje, da se v pravdo ne spuščate.

Leše pri Prevaljah. Hiša, v kateri ste v Lešah stanovali, je bila prodana na dražbi. V stanovanje ste se vselili še pred 14. leti in ker je bilo stanovanje v slabem stanju, ste na lastne stroške izvršili razna popravila, vstavili sipe v okna itd. Od kupca bi sedaj radi imeli odškodnino za vsa popravila, ki ste jih izvršili. Ker je novi lastnik kupil hišo na dražbi, ne boste mogli od njega zahtevati nikakega povračila Vaših izdatkov. Držati bi se morali za odškodnino ke večjemu prejšnjega lastnika, pa še to le v slučaju, če šip, ki ste jih v okna vstavili prej

ni bilo v nobenih oknih in če ravno tako tudi ni bilo pri štedilniku onih delov, katere ste dali Vi napraviti.

Ž. J., Štore. Vprašanje: Sem družinski oče devetih otrok, od teh je pet nepreskrbljenih. Koliko znaša davek pri zaslužku Din 786.—? — **Odgovor:** Davčni zavezanci po zakonu o neposrednih davkih, ki imajo devet ali več živih otrok, so oproščeni plačevanja neposrednih davkov in doklad (razen samoupravnih), ki so odmerjeni na te davke. Do oprostitve imajo pravico samo osebe, katerih davek po vseh davčnih oblikah ne preseže Din 500 in ki njih najmlajši otrok ni starejši od 14 let. Ako so pri Vas dani tu navedeni pogoji, lahko zahtevate, da se Vas oprosti plačevanja uslužbenskega davka. Pri mesečnem zaslužku Din 786.— (petero dece) znaša davek Din 4.—, pri tedenskem zaslužku Din 20.50. Razen tega plačujete banovinski davek v višini pol odstotka od plače, oz. mezde. Ako se Vam odteguje preveč, naj zahteva zaupnik, da Vas firma prizna za doslej preveč vplačano vsoto.

A. V., Laško. Vprašanje: Zaposlen sem bil pri rudniku Sisavac-Vrčič (p. Senjski rudnik) od 15. septembra 1928 do 29. maja 1934. Ves ta čas sem plačeval prispevke v Bratovsko skladnico imenovanega rudnika. Sedaj sem brezposeln. Kaj naj storim, da bi dobil vplačane prispevke povrnjene. — **Odgovor:** V prvi vrsti morate skrbeti, da zavarujete svoje pravice. V to svrhu morate plačati pri Bratovski skladnici, pri kateri ste bili začlanjeni, Din 20.— letne prisilnine, sicer Vam prispevki zapadejo. Da bi Vam Bratovska skladnica izplačala prispevke, najbrž ne bo šlo. Tako zahtevo lahko stavite, toda šele ko boste plačali prisilnino.

